

Motion till riksdagen

1988/89:N209

av Bengt Silfverstrand och Kurt Ove Johansson

(båda s)

Bankernas medverkan i skatteplanering

De svenska bankerna har i flera år kunnat skörda frukterna av en framgångsrik ekonomisk regeringspolitik. År 1988 uppnådde dessa banker sitt bästa samlade resultat någonsin. För vissa större banker innebär detta en vinstökning med ca. 20%.

Rekordvinsterna beror på att bankerna framgångsrikt lyckats hålla inlåningsräntorna nere och utlåningsräntorna uppe. De har snabbt anpassat sig till diskontohöjningar, men har knappast haft samma benägenhet att ta hänsyn till diskontosänkningar.

Konkurrensen på bankmarknaden är begränsad. I praktiken är det fråga om en oligopolsituation. Ett fåtal banker dominerar marknaden och de uppträder i stort sett på samma sätt. Risktagandet är minimalt.

Samtidigt som bankerna animerat sina kunder till att skaffa checkar, betal- och kreditkort har de utvecklat ett sofistikerat avgiftssystem som bl.a. innebär ökade kostnader för kundernas bankuttåg.

"Vi hjälper de rika att bli ännu rikare", förkunnade en privatbank för en tid sedan i en helsidesannons. Det var en korrekt konsumentupplysning.

De svenska bankerna har också under senare år bedrivit en intensiv produktutveckling på skatteplaneringsområdet. Flera banker har sålunda varit invecklade i affärer med kommanditbolag, skalbolag, utdelningsfonder m.m.

För en kort tid sedan gav bankinspektionen bankerna klartecken att erbjuda sina kunder särskilda konton för skatteplanering.

Målgruppen är privatpersoner och systemet innebär att man får dra av räntekostnaderna i ett skattesystem och skatta för vinsten i ett annat. Avdrag för räntekostnaderna för lånen får alltså ske i dagens skattesystem med höga marginalsatser, medan räntevinsten avses beskattas i det tilltänkta nya skattesystem som förväntas innebära betydligt lägre marginalsatser.

Pliktskyldigast har bankinspektionen uppmanat bankerna att "inte marknadsföra kontona som skatteplaneringspaket". Inspektionen har också satt ett tak vid en miljon per insättare.

Det torde vara helt uppenbart att denna och andra typer av skatteplanering, som utvecklats inom banksystemet, allvarligt undergrävt förtroendet för såväl bankerna själva som för vårt skattesystem. Alltflera och uppenbarligen även bankinspektionen tycks nu börja komma till insikt om att bankerna och andra finansinstitut gett sig in i den gråzon där normal skatterådgivning övergår till medhjälp till skatteflykt. Inspektionen går nu också ut med hårdare riktlinjer för vilken roll banker och finansinstitut får spela på

skatterådgivningens område. De nya direktiven framstår ändå som otillräckliga för att komma till rätta med ett system som trots vissa restriktioner innebär att bankerna aktivt medverkar i reell skatteplanering. Ett tydligt exempel på detta är just de s.k. långtidskontona som inspektionen godkänt med ytterst milda begränsningar.

Oavsett vilken slutlig teknisk utformning vårt nya skattesystem kommer att få måste den politiska överbyggnaden vara sådan att systemet stärker sin förmåga att verka som ett fördelningspolitiskt instrument. I ett system där skatt efter bärkraft utgör grundvalen finns inget utrymme för skatteplanering av den art som nu florerar inom banksystemets ramar. Mot denna bakgrund är det nu av yttersta vikt att riksdagen skapar regler som omöjliggör skatteplanering inom banksystemet.

Mot. 1988/89
N209

Hemställan

Med hänvisning till ovanstående hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om behovet av regler för att förhindra skatteplanering inom banksystemet.

Stockholm den 18 januari 1989

Bengt Silfverstrand (s)

Kurt Ove Johansson (s)